

Stap 2 vooruitdenken

Het paginanummer en de titel van de oefening noteren we als 3: Penning A (of B, C . . .). De meeste bladzijden in het werkboek hebben een opmaak van 4 rijen en 3 kolommen. We lezen (4-2) als: vierde (onderste) rij, tweede kolom.

3: Penning A

- 1) 1. ♖xf6 ♗gf8 2. ♖f7
- 2) 1. ♙e2 ♗xc3 2. ♖d1
- 3) 1. ♙e3 ♙c5 2. ♖b5 (2. ♖c7 ♗d4)
- 4) 1. ♗h3 h5 2. ♗h4
- 5) 1. ♗b3 f5 2. ♗a3
- 6) 1. ... ♙f4 2. ♗xc3 ♖c7
- 7) 1. 0-0 ♗xc4 2. ♗a4 (2. ... d5 3. exd6)
- 8) 1. ♗xh7 ♗xf4 2. ♙g3
- 9) 1. ... g6 2. ♗xg6 ♖g7 (2. ... ♖g8 3. ♗e4 weggaan en het mat op g2 dekken is Stap 2. Een Stap 3 oplossing is 3. ♖xh7+ ♖xh7 4. ♗xf6+ met eeuwig schaak)
- 10) 1. ♗e5 ♗g5 2. ♗c1! (2. ♗d2? ♗h3+)
- 11) 1. f6 ♙xf6 2. ♖f4! (2. ♖f1? ♖a1)
- 12) 1. dx e5 ♙xc5 2. ♗c1 (2. ♗c2? ♙xf2+ 3. ♗xf2 ♗xc2) 2. ... ♙xf2+ 3. ♗xf2

4: Materiaal winnen A

- 1) 1. ♗xh6 ♗xg6 2. ♗xg7 (2. ♗h8+ ♗f7) (tweevoudige aanval dankzij röntgendekking)
- 2) 1. ♗c3 ♗e5 2. f4 (2. ♗xd5? ♗a1+; 2. ♗xd5? ♗e1#) (uitschakelen verdediging)
- 3) 1. ... ♖xc5 2. ♖d2 ♗xc4 (2. ... ♖xc4? 3. ♖d8+) (tweevoudige aanval)
- 4) 1. ♗xa7 ♖xc3 2. ♗xc8+ ♖xc8 3. ♖xc8 (tweevoudige aanval dankzij röntgendekking)
- 5) 1. ♙f4 ♙e5 2. ♗xg3 (2. ♙xg3? ♙xg3)
- 6) 1. c4+ bxc3+ 2. ♗xc3+ (dubbele aanval dankzij een aftrekschaak)
- 7) 1. ♗d3 ♖c8 2. ♙xa6 (2. ♙xe6+ ♗xe6 3. ♗xa6 ♖c1+) 2. ... ♖c1+ 3. ♗f1 (sla een ongedekt stuk)
- 8) 1. ♗c3+ ♗g8 2. ♖xe1 dx e1 ♗ 3. ♗xe1 (tweevoudige aanval dankzij röntgendekking)
- 9) 1. ♙b3 ♖d7 2. ♖c8+ ♗g7 3. fxe5 (tussenzet)

Routeplanner

(4-2)	(4-3)
♖g7	♗d2
♖c6	♖h2
♖g5	♖g7
♙d7	♙e2
♙e8	♙f4
♗e5	♗c4

5: Materiaal winnen B

- 1) 1. ♖d8 ♗h7 2. ♗xe8 ♗xe8 3. ♖xa8 (tussenzet)
- 2) 1. ♙c4+ ♗d6 2. ♙xb3 ♗xc5 3. ♙xf7
- 3) 1. ♖d8+ ♗h7 2. ♗g8+ (dubbele aanval)
- 4) 1. ♗d5+ ♖f7 2. ♙xg7 (2. ♗xc6? ♙xh6+) (dubbele aanval + tussenzet)
- 5) 1. ♗b4 ♗d2 2. ♙c4+ (tussenzet)
- 6) 1. ♗a7 ♗b8 2. ♗xb8+ (2. ♖xd7? ♖b1#) 2. ... ♖xb8 3. ♖xd7 (tussenzet + sla een ongedekt stuk)
- 7) 1. ... ♖c8 2. ♙xe5 f5 3. ♗xd4 ♗xe5 (tussenzet)
- 8) 1. ♗d6 ♙e7 2. ♗xc8 (2. ♖xc8? ♙xd6) (tweevoudige aanval)
- 9) 1. ♗d6 ♙xe5 2. ♗f7+ (2. ♗xc8? ♖f1#) (2. ♖xc8? ♙xd6) 2. ... ♗g8 (2. ... ♖xf7 3. ♖xc8+) 3. ♗xe5 (dubbele aanval)

Val veilig aan

(1-3)	(2-1)
♙f6	♘c6
♙f5	♙h6
♙h4	♙f2
♘e6	♙a4
♘b1	♘d1
♘e6	♘c3

6: Materiaal winnen C

1. d7 ♘xd7 2. ♙f5+ ♘h8 3. ♚xd7 (tussenzet)
1. ♚e6 ♙e7 2. ♚f5+ ♘g8 3. ♚xc8+ (tussenzet)
1. ♚d6 ♙axb7 2. ♙xb7 ♙xb7 3. ♚xb8 (tweevoudige aanval dankzij röntgendekking)
1. ♘a1 ♙f5 2. c8♘+ (dubbele aanval)
1. ♙d8+ ♘h7 2. ♚xc5 (♚h8# is illegaal) 2. ... ♙xc5 3. ♙xa8; ook 2. ♙h8+ ♙xh8 3. ♚xc5 wint. (weglokken+hout)
1. ... ♘c6 2. ♙f3 ♘xd4 3. ♙xd5 ♘e2+ (dubbele aanval)
1. ♘d6 ♙e1+ 2. ♘f2 (dubbele aanval)
1. ♙af1 ♙hf8 2. ♙xf8 ♚xh4 (2. ... ♚xf8 3. ♙xf8) 3. ♙1f7# (weglokken+ hout)
1. ♚xe4 ♙xa4 2. ♚c2 ♚d7 3. ♙c8+ (dubbele aanval)

Sla een ongedekt stuk

(4-2)	(4-3)
♚xg6	♙xb4
♚xh4	♙xf5
♚xd5	♚xg6
♚xc4	♚xc4
♚xd4	♚xf8
♚xe4	♚xe2

7: Uitschakelen verdediging A

1. ♙d6 ♙e8 2. ♙b4 wint ♘a4 (wegjagen+hout)
1. f4 ♘c6 2. ♙xc6 ♙xc6 3. ♙xe7 wint ♙e7 (slaan+hout)
1. ♙b5 ♙d7 2. e6 wint ♘c6 (weglokken+hout)
1. ♙xd8 ♙xd8 2. h5 wint ♙e7 (2. ... h6 3. ♘xe6) (wegjagen+hout)
1. ... b5 2. ♘e3 ♘h7 wint ♘e3 (wegjagen+hout)
1. ♙ch1 ♙h8 2. ♙xg6 ♙xh5 (2. ... ♘xg8 3. ♙xh8) 3. ♙xh5 (slaan/weglokken+hout)
1. ♙d4 ♘b6 2. ♙f4 ♙e6 (wegjagen+hout)
1. ♚xg7 ♘g6 2. ♘e5 (2. ... ♚c7 3. ♘xg6) ♘xe5 3. ♚xh8+ (weglokken/slaan+hout)
1. ... ♘b4 2. ♙fa1 ♘xc2 3. ♚xc2 ♙xb3 (slaan+hout)
- 10) Tekening
1. ♙d7 ♚c5 2. ♙e3 wint ♘c7 (wegjagen+hout)
1. ♚e2 ♚xd4 2. ♙d1 wint ♘g4 (wegjagen+hout)

8: Uitschakelen verdediging B

1. ... ♚c8+ 2. ♘b4 ♘c2+ wint ♚c3 (wegjagen+hout)
1. ♚c2 ♙f5 2. g4 wint ♘e4 (weglokken+hout)
1. a5 ♙b8 2. bxc6 wint ♙d5 (slaan+hout)
1. ♙c7 ♙c8 2. g4 hxg4 3. hxg4 wint ♙c8 (wegjagen+hout)
1. ♙xc7 ♙c8 2. ♙b5 ♚xb5 (2. ... ♙d8 3. ♚xf7+) 3. ♙xc8 (wegjagen+hout)
1. ♘b6+ ♘c7 2. ♘d7 ♙xd7 3. ♚xf8 (weglokken+hout)
1. ♘g5 ♚c7 2. ♘xf7 ♚xf7 3. ♚xd8 (wegjagen+hout)
1. ♙xc6 ♘d4 2. ♘e8 wint ♘d4 (wegjagen+hout)

- 9) 1. h4 ♖f3 2. ♖c2 wint ♜f3 (wegjagen+hout)
- 10) 1. ♖e8+ ♖f8 2. ♙c4+ (2. ♙h7+? ♜xh7 3. ♖xf8 ♖d1+) 2. ... ♜h7 3. ♖xf8 ♖d1+ 4. ♙f1 (wegjagen+hout)
- 11) 1. ♖g2 ♖e5 (1. ... ♖h3? 2. ♖xg5+) (1. ... ♖f4? 2. ♖xf4) (1. ... f5? 2. ♖xg5+) 2. ♖xg5+ (weglokken+hout)
- 12) 1. c4+ ♜d4 2. ♖g4+ (2. ♖d6+? ♜c5) (wegjagen+hout)

9: Mat / Visualiseren A

- 1) 1. ♖b7 ♜b5 2. ♖c4#
 1. ♖b7 ♜xb7 2. ♖c8#
 1. ♖b7 ♙xb7 2. ♖a4#
 1. ♖b7 b5 2. ♖c6#
- 2) 1. ♖g1 ♜xh6 2. ♙f4#
 1. ♖g1 ♜h8 2. ♙e5#
 1. ♖g1 ♜f8 2. ♙d6#
 1. ♖g1 ♜f6 2. ♙h4#
- 3) 1. ♙g3 a5 2. ♖b5#
 1. ♙g3 ♙b7 2. ♖d6#
 1. ♙g3 ♜d7 2. ♖e8#
 1. ♙g3 ♜b6 2. ♖c7#
- 4) 1. ♖g2 ♜e5 2. ♖e4#
 1. ♖g2 ♜c3 2. ♙f6#
 1. ♖g2 ♜c5 2. ♙f2#
 1. ♖g2 ♜e3 2. ♖f2#
- 5) 1. ♖f3 d2 2. ♖a4#
 1. ♖f3 d4 2. ♖f7#
 1. ♖f3 ♜b3 2. ♖xd5#
 1. ♖f3 ♜d4 2. ♖f4#
- 6) 1. ♖h5 ♜xh5 2. ♙e8#
 1. ♖h5 ♜h7 2. ♙c2#
 1. ♖h5 ♜f5 2. ♖f6#
 1. ♖h5 ♜f7 2. ♖e8#

Mat? Ja of nee

(4-2)	(4-3)
nee	nee
ja	ja
nee	nee
nee	nee
nee	nee
nee	ja

10: Mat / Visualiseren B

- 1) 1. ♖h7 g1 ♖ 2. ♖c2#
 1. ♖h7 g1 ♖ 2. ♖h2#
 1. ♖h7 f5 2. ♖a7#
 1. ♖h7 ♜g1 2. ♙c5#
- 2) 1. ♖h8 g4 2. ♖e5#
 1. ♖h8 ♜xf5 2. ♖e5#
 1. ♖h8 ♜g3 2. ♖h2#
 1. ♖h8 ♜e3 2. ♖d4#
- 3) 1. ♖c5 ♜c3 2. ♖a4#
 1. ♖c5 ♜c1 2. ♖d3#

1. ♖c5 ♕a1 2. ♘d4#
1. ♖c5 ♕a3 2. ♖c4#
- 4) 1. ♖c4 d5 2. ♗f7#
1. ♖c4 ♕d5 2. ♗d6#
1. ♖c4 ♕f5 2. ♗xd7#
1. ♖c4 d6 2. ♗f7#
- 5) 1. ♘a3 ♕d6 2. ♖c4#
1. ♘a3 ♕d8 2. ♖d4#
1. ♘a3 ♕f6 2. ♖f4#
1. ♘a3 ♕f8 2. ♖g4#
- 6) 1. ♖a4 ♕c4 2. ♗d3#
1. ♖a4 d5 2. ♗f4#
1. ♖a4 ♖d8 2. b5#
1. ♖a4 e5 2. ♗d3#

Mat in een

(4-2)	(4-3)
♗f8#	♗a7#
♗g5#	♗f8#
♗a7#	♗f7#
♗d7#	♗c8#
f8♗#, f8♖#	♖f8#
♗a7#	♘f3#

11: Dubbele aanval A

- 1) 1. dxc5 ♘xc5 (1. ... ♖d7!) 2. ♗a4+
- 2) 1. ♖d1 ♖xc2 2. ♗f5
- 3) 1. ♘xa6 ♖xa6 2. ♗b7
- 4) 1. ♗xa5 ♖c1 2. ♗d2+
- 5) 1. ♖ac3 ♗xa3 2. ♖b5 ♗a2 3. ♖xd4
- 6) 1. ♖ad1 ♗c6 2. ♘e7
- 7) 1. ♗f3 ♖e5 (1. ... d5!) 2. ♗f6
- 8) 1. ... b5 2. ♖d2 ♘c2
- 9) 1. ♖d4 ♖c3 2. ♖b5 a6 (2. ... ♖b8 3. ♖c7#) 3. ♖xc3
- 10) 1. d5 ♘xd5 2. ♗d4
- 11) Tekening
- 12) 1. ♖xh7 ♕xh7 2. ♗c2+ en 3. ♗xc6

12: Dubbele aanval B

- 1) 1. ... b5 2. h5 ♗g5+
- 2) 1. ♕c3 ♖e5 2. ♖f5+
- 3) 1. ... ♘f7 2. ♖f4 ♖c4
- 4) 1. ♖xf4 ♖xh4 2. ♖g4+
- 5) 1. ♖c5 ♖xe5 2. ♖d3
- 6) 1. ... ♖bd4 2. ♖c3 ♖e6
- 7) 1. ♖d2+ ♕e7 2. ♖e2+
- 8) 1. b5 ♖xa3 2. ♗b4
- 9) 1. ♗f4 ♘xb2 2. ♗b4
- 10) 1. ♕h2 ♖xc2 2. ♗a3
- 11) 1. ♗e3 ♘g5 2. ♗c5
- 12) 1. ♗xe4 ♘f5 2. ♖e7+

13: Dubbele aanval C

- 1) ♖b8+ ♕f7 2. ♖f4+ (2. ♖a7+? ♜e7)
- 1) ♖d4 ♜f6 2. ♖b4+ (2. ♖d8+? ♖e8+)
- 1) ♜d2 ♜xd5 2. ♖g2+ (2. ♖e6+? ♕f7)
- 1) ♖b3 ♜xg2 2. ♖h3 (2. ♖xd5+? ♕c6)
- 1) h3 ♜e5 2. ♖g3 (2. ♖d6? ♜e8)
- 1) ♖g3 ♜xb2 2. ♖c3 (2. ♖e5? ♕a3)
- 1) ♖xe5 ♜xa3 2. ♖c5 (2. ♖d6? ♜c3) (2. ♖e7? ♜c3)
- 1) ♖xf7 ♖xf7 2. ♜fd6+ (2. ♜ed6+ ♕c7 3. ♜xf7 ♕xf5) 2... ♕c7 3. ♜xf7
- 1) ♖f3 ♕f7 2. ♖c3 (2. ♖f6? ♜e6)

Dubbele aanval

(4-2)	(4-3)
♖e4+	♖h7+
♖c4+	♖e1+
♖c2+	♖g2+
♖e3+	♖g4+
♖h8+	♖a3+
♖b8+ (♖f2+? ♜f7)	♖g8+

14: Slim schaak opheffen A

- 1) ♕xc5 ♕xe2+ 2. ♕xe2 (2. ♖xe2? ♖h1#)
1. ... ♖f3 2. ♜xh7+ ♕g8 (2. ... ♕e7 3. ♖c7#)
1. ♕f1 ♖d3+ 2. ♕g1 (2. ♕e1 ♕a5#) 2. ... ♖d1+ 3. ♜e1
- 1) ♕g1 ♜xe4+ 2. ♕f3 ♜xh4 3. ♕xc5
- 5) Tekening
- 1) ♖a3 ♜h3+ (1. ... ♜f3+ 2. ♕h1) 2. ♕h1 (2. ♕f1 ♖b5+) 2. ... ♜xf2+ 3. ♕g1
- 1) ♕g2 (1. ♕g4 ♜g7+ 2. ♕f5 ♜f8+) 1. ... ♜g7+ 2. ♕h1 (2. ♕f2 ♜d3#) 2. ... ♜h8+ 3. ♜h2
- 1) ♜d3 ♕e5+ 2. ♜xe5+ (2. f4? ♖xe2)
- 1) ♖xd4 ♖a5+ 2. b4 ♖c7 3. ♖xg4
- 10) 1. ♖xb1 ♖c1+ 2. ♜d1
- 11) 1. c5 ♖d4+ 2. ♕e3
- 12) 1. ... ♕a7 2. ♖d4+ c5 (2. ... ♖xd4? 3. ♕xd4+ c5 4. ♕xc5#)

15: Slim schaak opheffen B

- 1) ♜xc5 ♖d5+ 2. e4
1. ... ♜xg4 2. ♜c6+ ♕c8 (2. ... ♕e8 3. ♜d8#)
1. ... fxe5 2. ♕c4+ ♜d5 3. ♕xd5+ ♕h7
1. ... ♕c6 2. ♜d8+ ♕f7
1. ... ♜xc3 2. ♖g3+ ♜g4+
1. ... ♜c8 2. ♖xc8+ ♜xc8 3. ♜xc8+ ♖f8
1. ... ♖a5 2. ♖c8+ ♖d8 (2. ... ♜xc8 3. ♜xc8+ ♖d8 4. ♜xd8#) 3. ♕xd8
- 1) ♜xb1 ♖xb1+ 2. ♖d1+ (2. ♜d1 ♜e1+)
- 1) ♜xd6+ cxd6+ 2. ♕d2 (2. ♕b1 e1♖+)
- 10) 1. ... ♜xe5 2. ♖c4+ ♕e6 3. ♖c3
- 11) 1. ♖xb6 ♖b8+ 2. ♜d6+
- 12) 1. ♜ee2 ♜xg2+ 2. ♖xg2 ♜xg2+ 3. ♕xg2

16: Slim schaak opheffen C

- 1) 1. ... ♜c5 2. ♖b5+ c6
- 1) 1. ... ♜xg3 2. ♕e4+ ♜c6
- 1) ♕h5 g6+ 2. ♖xg6 (2. ♕g4 h5#) (2. ♕xh6 ♖h4#) 2. ... fxc6+ 3. ♕xg6
- 1) 1. ... ♕h7 2. ♖c7+ ♜d7 (2. ... ♕h6 3. ♖h2+) (2. ... ♕g8 3. ♖g7#) 3. ♖xd7+ ♕h6

- 5) 1. ♖xc6 ♖c5+ 2. ♖d4 ♖xd4+ 3. ♔h1
- 6) 1. ... ♗xd4 2. ♗d8+ ♔e6 (2. ... ♔c6 3. ♗c7#) (2. ... ♔e5 3. ♗e7#)
- 7) 1. ♖d3 ♗d4+ 2. ♗xd4 (2. cxd4 ♗xd7) (2. ♖xd4 cxd4)
- 8) 1. e7 ♖b6+ 2. ♗xb6 (2. ♔g3 ♗g5#; 2. ♔g2 ♗xe2+; 2. ♔f1 ♗d1+)
- 9) 1. ♗d6 ♖h5+ 2. g4 ♖xg4+ 3. f3
- 10) 1. ... ♖xa2 2. ♗b3+ ♔c8 (2. ... ♔a7 3. ♗xa2+) (2. ... ♔c6 3. ♗b5+ ♔d6 4. ♗d5#)
- 11) 1. ♖b5 ♗e4+ 2. ♔a1 (2. ♔a2 ♗d5+) (2. ♔c1 ♗e3+)
- 12) 1. ... ♗f7 2. ♗a8+ ♔h7 (2. ... ♗f8? 3. ♗d5+) 3. ♗e4+ ♗g6+

17: Blindschaken: Korte partijtjes A

- 1: 3. ... ♗xe5 4. ♗xd5 3. ♖xg7
- 2: 4. ... ♗xd4 4. ♗xe5 4. ... ♗xg5
- 3: 4. ♖xb7 4. ♗xg4 4. ♗xg4
- 4: 4. ... ♗xg5 4. dxe5 4. ♖xg7
- 5: 4. ♗xg7 4. ... ♖xf4 4. ♗xb4
- 6: 4. e5 (en 5. exf6 of 5. ♗xa8)
- 7: 5. exf6
- 8: 5. dxc6
- 9: 5. dxc5

18: Tactiek in de opening A

- 1) 1. ♗g3 g6 2. ♗c3 (dubbele aanval)
- 2) 1. ♗xb5+ c6 2. exf6 (tussenzet)
- 3) 1. ♖xc6 bxc6 2. ♗d4 (dubbele aanval)
- 4) 1. e6 ♗e7 2. ♗f7+ ♗xf7 3. exf7# (mat in twee)
- 5) 1. ... b5 2. ♖xb5 ♗b6 (dubbele aanval)
- 6) 1. ... dxe4 2. ♗xe5 ♗a5+ (dubbele aanval)
- 7) 1. ♖b5+ ♔d8 2. ♖e1 (penning)
- 8) 1. ♗e2 ♖xf3 2. ♗f6# (mat in een door dubbelschaak)
- 9) 1. ♗xb7 ♗c6 2. ♖b5 (penning)
- 10) 1. b4 ♖b6 2. ♗xb6 ♖xc4 3. ♗xc4 (3. ♗xa8 ♗xa8 wint minder materiaal) (aftrekaanval)
- 11) 1. ♖e6+ ♖xe6 (1. ... ♔b8 2. ♗f8+) (1. ... fxe6 2. ♗c7#) 2. ♗xg2 (uitschakelen van de verdediging)
- 12) 1. ... ♗xd4 2. ♗xg7 ♗xc2+ 3. ♔e2 ♗d3# (3. ... ♗xa1 4. ♗xe4) (mat in twee)

19: Tactiek in de opening B

- 1) 1. ... d5 2. exd5 ♖c5 (penning)
- 2) 1. ♗c3 ♗xd4 2. ♗a4+ ♗c6 (2. ... c6 3. ♗xd4) 3. ♗xg4 (dubbele aanval)
- 3) 1. ♗e5 ♗xe5 2. ♗xa7+ ♔c8 3. ♗a8# (uitschakelen van de verdediging)
- 4) 1. ♗c3 ♖xb2 2. 0-0-0+ (dubbele aanval)
- 5) 1. ♗e5 ♗g5 2. ♗f3 (uitschakelen van de verdediging)
- 6) 1. ♖c4 d6 2. e5 (aftrekaanval)
- 7) 1. ♗xf7+ ♗xf7 2. ♗f6+ gxf6 3. ♖xf7# (mat in twee)
- 8) 1. ♗h4 g5 2. ♗h5+ ♔e7 3. ♗f5# (mat in twee)
- 9) 1. ... c5 2. dxc6 ♖c5 (uitschakelen van de verdediging)
- 10) 1. ... hxg5 2. hxg5 ♗xf2+ 3. ♗xf2 ♖xf2+ 4. ♔xf2 ♖xh1 (tussenzet)
- 11) 1. ♗xe5 ♗xe5 2. ♗d5 (aftrekaanval)
- 12) 1. ... cxd5 2. ♖xd5 (2. ♗xd5 ♗b6 3. ♗xd8 ♖xd8) 2. ... ♗f6 (dubbele aanval)

20: Mat / Visualiseren C

- 1) 1. ♗e2+ ♔c3 2. ♗e4#
1. ♗e2+ ♔a3 2. ♖c5#
1. ♗e2+ ♔a1 2. ♖d4#
1. ♗e2+ ♔c1 2. ♖e3#

- 2) 1. ♯f5 ♯h6 2. ♯xh7#
 1. ♯f5 ♯h4 2. ♯h3#
 1. ♯f5 ♯xg5 2. ♯xg5#
 1. ♯f5 ♯f6 2. ♯f3#
- 3) 1. ♯d7 ♯c5 2. ♯d6#
 1. ♯d7 ♯a3 2. ♯d6#
 1. ♯d7 ♯xa5 2. ♯b5#
 1. ♯d7 ♯c3 2. ♯e1#
- 4) 1. f3 ♯g1 2. f4#
 1. f3 ♯d4 2. ♯b8#
 1. f3 ♯f4 2. d4#
 1. f3 f4 2. ♯c5#
- 5) 1. ♯g4 ♯xh6 2. ♯h5#
 1. ♯g4 ♯xh6 2. ♯f6#
 1. ♯g4 ♯f7 2. ♯e6#
 1. ♯g4 ♯a3 2. ♯g7#
- 6) 1. ♯f3 ♯g5 2. ♯f4#
 1. ♯f3 f5 2. ♯e3#
 1. ♯f3 fxe5 2. ♯d3#
 1. ♯f3 ♯xf3 2. ♯e2#

Mat? Ja of nee

(4-2)	(4-3)
ja	nee (♯g7)
nee (♯h6)	nee (♯c8)
nee (♯xe8)	nee (♯b8)
nee (♯g7)	ja
ja	nee (♯xb6)
ja	ja

21: Mat / Visualiseren D

- 1) 1. ♯d6 ♯xd6 2. ♯h2#
 1. ♯d6 ♯b6 2. ♯d5#
 1. ♯d6 ♯d8 2. ♯a5#
 1. ♯d6 ♯b8 2. c7#
- 2) 1. ♯e8 ♯xg4 2. ♯e4#
 1. ♯e8 hxg4 2. ♯h8#
 1. ♯e8 ♯xg4 2. ♯e1#
 1. ♯e8 ♯f1 (of ♯g2) 2. ♯xh5
- 3) 1. c4 dxc3 2. ♯xc3#
 1. c4 d3 2. ♯d5#
 1. c4 ♯f4 2. ♯c7#
 1. c4 ♯xc4 2. ♯b5#
- 4) 1. ♯g4 c4 2. ♯d4#
 1. ♯g5 ♯e5 2. ♯xg5#
 1. ♯g5 e5 2. c4#
 1. ♯g5 ♯f3 (of elke andere paardzet) 2. ♯e4#
- 5) 1. ♯h2 ♯c3 2. ♯b2#
 1. ♯h2 ♯xe3 2. ♯f4#
 1. ♯h2 ♯c5 2. ♯d6#
 1. ♯h2 a3 2. ♯e5#
- 6) Tekening#

Mat in één

(4-2)	(4-3)
♖b7#	f8♗#
♗d6#	♘c6#
♗f8#	♙c3#
♘e6#	♙e4#
g4#	♗c5#
g7#	♗b4#

22: Aftrekaanval A

- 1) 1. ♙e3+ ♘d6 (1. ... ♘b5 2. c4#) 2. e5+
- 2) 1. b4 ♗d5 2. e4
- 3) 1. b4 ♘d7 2. d6 ♗xd6 3. ♙xb7
- 4) 1. e5 ♗xd4 2. ♘ce2
- 5) 1. ... ♗xb7 2. ♗e4 d5 3. cxd5 ♙xa3
- 6) 1. ♙b2 ♗a5 2. b4
- 7) 1. ♗d4 b3 2. e5+
- 8) 1. ♗xe6 ♗d7 2. ♗xh6 gxh6 3. ♗xd7
- 9) 1. f4 ♘c6 2. ♘e6
- 10) 1. ♘e3 ♙xc6 2. ♘d6
- 11) 1. cxd5 ♙xd5 2. e4 ♙xb3 (2... ♘b7 3. exd5) 3. ♙a6#
- 12) 1. ♙c2 ♘cxe4 2. ♘f5 ♗a7 3. ♙xe4

23: Aftrekaanval B

- 1) 1. ♙xe3 ♙c3 2. ♙b6+ (2. ♙g5+? ♙f6)
- 2) 1. ♗d1+ ♘e8 (1. ... ♘c7? 2. ♗d6#) 2. ♙c6+ (2. ♙xg6+ ♘xg6) 2... ♘xc6 3. ♗xh4
- 3) 1. ♗h8+ ♘e7 2. ♘c6+! (2. ♘f5+? ♙xf5 3. ♗d8+ ♘e6) 2... ♗xc6 3. ♗d8#
- 4) 1. ♙b3 ♗a3 2. ♙g8+ (2. ♙c2+? ♘xc2)
- 5) 1. ♙d5 ♗d8 2. ♙b7 (2. ♙xf7+? ♗xf7+)
- 6) 1. ♗xc8+ ♘xc8 2. ♙b5 (2. ♙g4? ♗c6; 2. ♙a6? ♗d7)
- 7) 1. ♗c3 ♙g4 2. ♘e5+ (2. ♘e7+? ♗xe7 3. ♗xc8 ♙xc8) 2. ... dxe5 3. ♗xc8
- 8) 1. ♘e7+ ♗xe7 2. ♙h7+ (2. ♙d5+? ♘e6)
- 9) 1. ♗f4 ♘g4 2. ♘c6+ (2. ♘g6+? ♘d8)
- 10) 1. ... ♙g7
 2. ♗h2 ♘f3+ 2. ♗b8 ♘c6+
 2. ♗xe7 ♘c6+ / ♘f5+ 2. ♗c7 ♘b5+ / ♘e6+
 2. ♗e1 ♘c2+ / ♘f3+ 2. ♗c5 ♘b3+ / ♘e6+
 2. ♗g5 ♘f3+ / ♘e6+ 2. ♗g3 ♘e2+ / ♘f5+
 2. ♗e4 ♘e2+ 3. ♘a2 ♘c3+
 2. ♗d5 ♘b5+ 3. ♘b1 ♘c3+

24: Verdedig tegen mat A

- 1) 1. e7 ♗f5 (1. ... ♗h8 2. e8♗) 2. ♗e5
- 2) 1. ... ♙xc6 2. ♗xc6 ♗b5
- 3) 1. ♘d4 ♗g3 2. e5
- 4) Tekening
- 5) Tekening
- 6) 1. ... ♗xd4 2. ♗h5 f5
- 7) 1. ♘f1 ♗f8 2. c3 (2. ♗e2? ♗h1#) (2. ♘e2? ♗xf2+)
- 8) 1. ♗a3 ♘h3 2. ♙e5+ ♘c8 3. ♗xh3
- 9) 1. ♗xc7 ♗xd4 2. ♙e2 ♗a1 3. ♙f1
- 10) 1. ♙xd6 ♘e4 2. ♙b4+ ♘xa4 3. ♙e1

- 11) 1. ... ♖f8 2. ♗g4 ♖g8 (2. ... g6? 3. ♗d4+) (2. ... ♖xf7? 3. ♗xc8+) (2. ... ♗xg4? 3. ♖xf8#)
 12) 1. e5 ♖h6 2. ♖f1

25: Verdedig tegen mat B

- 1) 1. ♗xb1 ♖xg7 2. ♗b8 ♖h7+ 3. ♗h2+
- 2) 1. ♗xa2 (1. ♗f4+ ♖g6) (1. ♗h6+ ♖f5) 1. ... ♗h3 2. ♗a6+ ♖g7 3. ♗f1
- 3) 1. ♖xh6 ♖g3 2. ♖g6+ ♖xg6 3. ♖xg6
- 4) 1. ... ♖g8 2. ♗b7 ♗h8
- 5) 1. ♖a2 ♗d1 2. b3 (2. ♖f6 b3#) (2. ♗b1 ♗a4#)
- 6) 1. ... ♗xg4 2. ♗h6 ♖h7 (2. ... ♖e6? 3. ♗h8#) (2. ... ♗h5? 3. ♗g7#)
- 7) 1. ... ♖xc2 2. ♖f5 f6 (2... ♖xf5? 3. ♖e8#) 3. ♗e3
- 8) 1. ... ♗c7 2. ♖e8 ♗c3
- 9) 1. f4 ♖gxg2 2. ♖b1

Verdedig tegen mat

Voorbeeld onder het diagram: ♖h3 ♖g4 ♗d2 ♖f1 g5

De pionzet g4-g5 maakt het vluchtveld g4. Wegggaan met de koning werkt niet: ♖h4? ♗h6#

(4-2)	(4-3)
g4 (g3)	a3 (a4)
bxc3	b3
♖b7	♖b1
♗a7+	♗h1
♖xf2	♗h3
♖b1	g8♖+ (1. g8♗? ♗f6+ 2. ♗g7+ ♗xg7#)

26: Dubbele aanval D

- 1) 1. ♖h6+ ♖g7 (1. ... ♖g8 2. ♗a3) 2. ♗a3+
- 2) 1. d5 ♖a5 2. ♗c3
- 3) 1. ♖b3 ♖xb2 2. ♖gxb7+ ♖a8 3. ♖xb2
- 4) 1. ... ♖xd3 2. ♖d1 ♗d5+ (2. ... ♖xg3+? 3. hxg3 ♗xc2 4. ♖d8#)
- 5) 1. ♖e6 ♖b7 (1. ... ♖g8!) 2. ♖f8
- 6) 1. ♖xc5 ♖h3 (1. ... ♖h1 2. f4) 2. f3 ♗xc5+
- 7) 1. h4 ♖xe2 2. ♖f3 b2 3. ♖f8#
- 8) 1. ♖d4+ ♖a5 2. ♖c7 ♖b4 (2... ♖e8 3. ♖c3#) 3. ♖xb8
- 9) 1. ♖xd5 exd5 2. ♖f5
- 10) 1. ♖d6 ♖b6 2. ♖xf7 ♖b8 3. ♖xd7
- 11) 1. ... e1♗ 2. ♖xe1 ♖xe1 3. ♖d3 (dreigt 4. ♖xe1 en 4. ♖b6#); 3. ♖b6+? ♖d7.
- 12) 1. ♖d6 ♖xe5 (1. ... ♖f1!) 2. ♖a7 (2. ♖b7? ♖c8 3. ♖c7+ ♖b8)

27: Dubbele aanval Visualiseren A

- 1) 1. ... ♖xe3 2. ♖c4
 2. ... ♖b3 3. ♖a5+
 2. ... ♖f3 3. ♖e4+
 2. ... ♖e8 3. ♖d6+
- 2) 1. ♖e3+ ♖e6 2. ♖f8+
 1. ... ♖xf4 2. ♖g2+ (2. ... ♖xf4 in het werkboek moet 1. ... ♖f4 2. ____ zijn)
 2. ... ♖d6 3. ♖f5+
 2. ... ♖e7 3. ♖g6+ (3. ♖f5+)
- 3) 1. e3+ ♖e4 2. ♖c8
 2. ... ♗xc8 3. ♖d6+
 2. ... ♗b1 3. ♖d2+
 2. ... ♗b7 3. ♖d6+

- 4) 1. 1. f5
 1. ... ♖g7 2. ♕a3#
 1. ... ♖g5 2. ♗h7+
 1. ... ♖h8 2. ♗d7+
 1. ... ♗e7 2. ♗g8+
 1. ... ♖f4 2. ♕a3+ ♗g7 3. ♗h5+
- 5) 1. ♗e2+ ♗e5 2. d4+
 2. ... ♗e6 3. ♗f4+
 2. ... ♗d5 3. ♗f4+
 2. ... ♗e4 3. ♗g3+
 2. ... ♗f5 3. ♗g3+
 1. ♗e2+ ♗c5 2. d4+ ♗d5 3. ♗f4+
- 6) 1. 1. ♗e6+ ♗e8 2. e5
 2. ... ♖a8 3. ♗c7+
 2. ... ♖c8 3. ♗g7+
 2. ... ♖d7 3. ♕h5#
 2. ... ♗d7 3. ♗d4+
 2. ... ♖e4 3. ♕h5+ ♗d7 4. ♗c5+
- 7) 1. ♖a4 ♖g8 (1. ... ♖xa4 2. ♕e8+) 2. ♖a8
 2. ... ♖xa8 3. ♕f3+
 2. ... ♖b3 3. ♗d4+
 2. ... ♖c4 3. ♖c8+
 2. ... ♖d5 3. ♗b4+
 2. ... ♖e6 3. ♗d4+ ♗b7 4. ♕f3+ (ook 3. ♖a6+ wint)
 2. ... ♖h7 3. ♕g6 ♖xg6 4. ♖a6+

28: Dubbele aanval Visualiseren B

- 1) 1. 1. ... ♗e5
 2. ♖h3 ♗d3+ 3. ♗f1 ♗f4+
 2. ♖a4 ♗d3+ 3. ♗f1 ♗c5+
 2. ♖d1 ♗d3+ 3. ♗f1 ♗b2+
 2. ♖e4 ♗d3+ 3. ♗d1 ♗f2+
- 2) 1. ... ♗b4
 2. ♖h7 ♗d5+ 3. ♗e4 ♗f6+
 2. ♖b3 ♗d5+ 3. ♗e4 ♗d2+
 2. ♖d1 ♗d5+ 3. ♗e4 ♗c3+
 2. ♖e2 ♗d5+ 3. ♗e4 ♗g3+
- 3) 1. h4+ ♗f5 2. ♗f2
 2. ... ♖g6 3. ♗e7+
 2. ... ♖d1 3. ♗e3+
 2. ... ♗e4 3. ♗xf6+
 2. ... ♗g6 3. ♗f4+
- 4) 1. ♖g7 b5 2. b4
 2. ... ♖e5 3. ♗g6+
 2. ... ♖e1 3. ♗g2+
 2. ... ♖f8 3. ♗g6+
 2. ... ♖d8 3. ♖h7+ ♗g5 4. ♗e6+
- 5) 1. ♗c3+ ♗a5 2. ♗g8
 2. ... ♖xb2 3. ♗c4+
 2. ... ♗xb6 3. ♗d5+
 2. ... ♖c5 3. ♗b3+
 2. ... ♖f4 3. ♗b3+ ♗xb6 4. ♗d5+

- 6) 1. ... ♖g4
 2. ♖a4 ♜f4+ 3. ♜e3 ♜d5+
 2. ♖a5 ♜e8+ 3. ♜d4 ♜c6+
 2. ♖c3 ♜f4+ (♜e8+ in werkboek is fout) 3. ♜e3 ♜d5+
 2. ♖b3 ♜f4+ 3. ♜e3 ♜f3+
 2. ♖a1 ♜f4+ 3. ♜e3 ♜c2+

- 7) 1. e4
 1. ... ♖a8 2. ♜a1+
 1. ... ♖c6 2. ♜b3+
 1. ... ♖d8 2. ♜b7+
 1. ... ♖a2 2. ♜a1 ♖xa1 3. ♜b3+
 1. ... ♖e5 2. ♜a1+ ♖xa1 3. ♜b3+
 1. ... ♖e5 2. ♜a1+ ♜b4 3. ♜d3+
 1. ... ♖e5 2. ♜a1+ ♜b6 3. ♜d7+

29: Remise: Pat A

- 1) 1. cxd5 ♖xd5 2. ♖d3+ ♖xd3 pat
 2) 1. ♜xa2+ ♖xa2 2. ♜b2+ ♖xb2 pat
 3) 1. g7 ♜a8 2. g8♖ ♜xg8 pat
 4) 1. a5+ ♜a7 2. ♖c5+ ♖xc5 pat
 5) 1. ♖xf5 ♖xd6 2. ♖d7+ ♖xd7 pat
 6) 1. ♖b2+ ♖b4 2. c3 ♖xb2 pat
 7) 1. ♜xh1 g1♖ 2. ♖e5+ ♖xe5 pat
 8) 1. ♜e5 ♖g7+ 2. ♜f4 ♖xd4 pat
 9) 1. ♖xa2 ♖xb7 2. ♖g2+ ♜xg2 pat
 10) 1. ♜e8 ♜xe8+ 2. g8♜+ ♜g6 pat (2. ... ♜xg8+? 3. hxg8♖)
 11) 1. ♜h4 f2 (1. ... ♜g3 2. ♜xh2+ ♜xh2 3. ♜f2) 2. ♜h5 ♖xh5 pat
 12) 1. ♜g7+ ♜e6 2. ♜f7 (2. ♜g1? fxg1♜!) 2. ... ♜xf7 pat

30: Remise: Pat B

- 1) 1. h3 h5 2. ♜c7 ♖xc7 pat (2. ... ♖e8 3. ♜xe8 pat)
 2) 1. g8♖ ♜xc7 2. ♖c4+ (2. ♖a2 ♜xa2) (2. ♖g2+ ♜xg2) 2. ... ♜xc4 pat
 3) 1. ♖xf6+ ♜xf6 (1. ... ♜e8 2. ♖xg7) (1. ... ♜g8 2. ♖xe7) 2. e6+ ♜f8 pat
 4) 1. ♜xf3 g1♖ 2. ♜g3+ ♖xg3 pat
 5) 1. b8♖ ♖b1+ 2. ♜c6 ♖xb8 pat
 6) 1. ♜g3 ♜e6 (1. ... ♜e2 2. ♜xh3 f2 3. ♜xg2) 2. ♜xg2+ fxg2 pat
 7) 1. ♜d6 c1♖ 2. ♜f4+ ♖xf4 pat
 8) 1. ♜f5 (1. ♜hg5 ♖h6+ 2. ♜h7 ♖xg5 3. ♜f7+ ♜xf7) (1. ♜hh7 ♖e5 2. ♜h4 ♖xg7#) 1. ... ♖xf5
 2. ♜f7+ ♜xf7 pat
 9) 1. ♜b1 ♜xb3 2. e4+ ♜g5 pat (de e-pion staat gepend)

Mat (#), pat (=) of speel (→)

(4-2)	(4-3)
pat	pat
♜h7	♜xb3
mat	mat
pat	pat
♜d7	♜a8
mat	mat

31: Materiaal winnen: ja of nee? A

- 1) nee 1. ♖a5 ♜b8 2. ♖xa4 ♖xd2
 2) ja 1. ... ♖xc5 2. ♜fc1 ♖xf5 3. ♜xc7 ♖xb1+

- 3) nee 1. ♖e3 ♖f7 2. ♗xf7? ♗d1+
 4) ja 1. f4 ♗d8 2. ♖xc6 ♗d4+ 3. ♘g2
 5) ja 1. ... ♗c8 2. ♘c7 ♗xc7 3. ♗d8+ ♘e8
 6) nee 1. ♘c4 ♗f5 2. ♖xd5? ♗b1+ 3. ♗f1 ♗xf1#
 7) nee 1. ... ♗xf5+ 2. ♗d3 ♗xf4? 3. ♗f3
 8) nee 1. ... ♗e8 2. ♘xd6? ♖d3+ 3. ♘g1 ♗e1+
 9) ja 1. ... ♗f6 2. h5 ♗xf4 3. ♗xg6+ fxg6

32: Materiaal winnen: ja of nee? B

- 1) nee 1. ♖f4 ♘f6 2. ♖xd6? ♘e4
 2) nee 1. ♖b3 ♗e5 2. ♗xd5? (2. ♖xd5? ♗a1+) 2. ... ♗e1#
 3) ja 1. ♖b6 ♗de8 2. ♗xd7 ♗xd7 3. ♗xd7 ♗e1+ 4. ♖g1
 4) nee 1. cxd4 ♘xd4 2. ♗xd4? ♗e1+ 3. ♗xe1 ♗xd4
 5) nee 1. ... ♖d7 2. ♗axb4? 2 (2. ♗bxb4? ♗xb4 3. ♗xb4 ♗xf3) 2. ... ♗xb4 3. ♗xb4 ♗xf3
 6) ja 1. ♖xc5+ ♘xc5 2. ♗bxb4 (2. ♗axb4 ♗xb3)
 7) ja 1. ... ♘xd5 2. ♘xd5 (2. ♖xd5? ♖xd5) 2. ... ♖xd5 3. ♖xd5+
 8) nee 1. ... cxd5 2. ♖xd5? ♖xd5 3. ♗xd5 ♗xe2 4. ♘f1 ♗e7
 9) Tekening

33: Mat visualiseren E

- 1) 1. ♗e4 ♗a5 2. ♗xc6#
 1. ♗e4 ♗c5 2. ♗d7#
 1. ♗e4 ♘c5 2. ♗xc6#
 1. ♗e4 ♗e5 2. ♗xc6#
 1. ♗e4 ♗d5 2. ♗e7#
 2) 1. ♗f4 fxg4 2. ♗xg4#
 1. ♗f4 gxh5 2. ♘f2#
 1. ♗f4 g5 2. ♗h2#
 1. ♗f4 ♘xh5 2. ♘f6#
 1. ♗f4 ♘h3 2. ♗h2#
 3) 1. ♗g7 ♘e5 2. ♗g5#
 1. ♗g7 ♘xh4 2. ♗g4#
 1. ♗g7 ♗b8 2. ♗h7#
 1. ♗g7 ♗h6 2. ♗g4#
 1. ♗g7 ♘xh4 2. ♖g4#
 4) 1. ♖e8 exf4 2. ♗e4#
 1. ♖e8 d5 2. ♗d7#
 1. ♖e8 ♘d5 2. ♗c4#
 1. ♖e8 ♘e7 2. ♗d7#
 1. ♖e8 ♘f5 2. ♖d7#
 5) 1. ♗d5 ♗xa4 2. ♗b7#
 1. ♗d5 ♘xa4 2. ♗c6#
 1. ♗d5 ♗a6 2. ♗b4#
 1. ♗d5 ♗c7 2. ♗a5#
 1. ♗d5 ♗a8 2. ♗d7#
 6) 1. ♖b1 ♘xb1 2. ♗c2#
 1. ♖b1 ♘a3 2. ♗a2#
 1. ♖b1 ♗a8 2. ♗xb4#
 1. ♖b1 b3 2. ♗c1#
 1. ♖b1 ♗a3 2. ♗c2#

Mat bedenken

(4-2)	(4-3)	
♖a1	♜f3	♙h3
♜a7 ♘c6	♞c2	♖b1
♜b5 ♘c7	♞e6	♜g8
♜b6 ♘c4	♞b6	♜a8
♙a6 ♙c7	♖b7	♙c6
♘c3 ♘c6	♖a6	♙d6

34: Mat visualiseren F

1. ♘c6 g6 2. ♖c4#
 1. ♘c6 ♜xc6 2. ♖f7#
 1. ♘c6 ♙d3 2. ♘b4#
 1. ♘c6 ♞e6 2. ♖f5#
 1. ♘c6 ♞xc6 2. ♖b5#
- 2) 1. ♜d5 e3 2. ♜e5
 1. ♜d5 cxd5 2. ♙d7#
 1. ♜d5 ♜f5 2. ♜d6#
 1. ♜d5 ♞xd5 2. ♙b3#
 1. ♜d5 ♜f7 2. ♖e5#
- 3) 1. ♖e7 ♙f2 2. ♖xd6#
 1. ♖e7 c5 2. ♖f6#
 1. ♖e7 ♙h2 2. ♖e3#
 1. ♖e7 d5 2. ♘e2#
 1. ♖e7 ♞c5 2. ♖a7#
- 4) 1. ♖a8 ♙d5 2. e4#
 1. ♖a8 ♙e5 2. ♖f3#
 1. ♖a8 ♜d4 2. ♖h8#
 1. ♖a8 ♙d4+ 2. e3#
 1. ♖a8 ♜d5 2. ♖e8#
- 5) 1. ♖e3 ♜a1 2. ♖d2#
 1. ♖e3 ♜b2 2. ♖c1#
 1. ♖e3 ♜c2 2. ♖g1#
 1. ♖e3 ♜xe2 2. ♖xe2#
 1. ♖e3 ♞c2 2. ♖b3#
- 6) 1. e4 dxe3 2. d4#
 1. e4 ♘f6 2. ♙xd4#
 1. e4 ♘b6 2. ♙b8#
 1. e4 ♘c5 2. ♜d5#
 1. e4 d3 2. ♖f5#

Hoeveel keer mat? (? x #)

(4-2)	(4-3)
1x (♖g7)	3x (♖g2, ♖h4, ♖h5)
1x (♖g4)	2x (♖c8, ♖e7)
2x (♖c1, ♖e2)	2x (♖a1, ♖a7)
0x	2x (♖f8, ♖h7)
3x (♖a7, ♖d8, ♖h8)	2x (♘g6, ♖h7)
2x (♖a5, ♖b3)	1x (♖b7)

35: Toets: Mix A

- 1) 1. ♖xc6 ♜ac8 2. ♖h6 (verdedig door weggaan en dekken)
- 2) 1. ♖xd6 ♘g4 2. ♖f8+ ♞h7 3. ♖xg7# (mat in twee)

- 3) 1. ... b5 2. ♖d2 ♙d4 (penning)
- 4) 1. ♖xf6+ ♕h6 (1. ... ♕g8 2. ♙c4+) 2. ♗d4 ♖g5 3. ♗h4+ (pennen en röntgendekking)
- 5) 1. ♖c3+ ♖f6 2. ♙f8+ (2. ♙d4 ♖a4+) (uitschakelen verdediging: weglokken+hout)
- 6) 1. ♖h5 fxe4 2. ♖g4+ (uitschakelen verdediging: slaan+hout)
- 7) 1. ♖c5 ♖dc6 2. ♙xf7+ ♕xf7 3. ♖xc3
- 8) 1. ... ♖xd4 2. ♖f6 h6 (2. ... ♕g4 3. ♖g5#)
- 9) 1. c4 ♙e6 2. ♗a1 (penning)
- 10) 1. a3 ♖c6 2. ♗xc6 bxc6 3. ♖xa5
- 11) 1. ... ♙c4 2. ♗xe5 ♖xf1+ 3. ♗xf1 ♗xf1# (mat in twee dankzij röntgendekking)
- 12) 1. ... c5 2. dxc5 (2. ♖xb5 ♙xe4 3. ♖xe4 ♗xe4) 2. ... ♙xc3 (aftrekaanval)

36: Toets: Mix B

- 1) Tekening
- 2) 1. ♙xf6 ♖b6+ 2. ♙d4 (schaak opheffen: materiaal winnen)
- 3) 1. ♙c5+ ♕xa6 2. c4 ♕a5 3. ♗a7# (dreig mat: jager erbij halen)
- 4) 1. ♗dxh4 ♙g6 2. ♗xh7+ ♙xh7 3. ♗xh7# (mat in twee dankzij röntgendekking)
- 5) 1. ♗c5 ♖f6 2. ♗g5+ (uitschakelen verdediging: wegjagen+hout)
- 6) 1. ♖xg5 f6 (1. ... ♖xb7 2. ♖xd8+) 2. ♖a5 (verdedigen door tegenaanval)
- 7) 1. g7 d4+ 2. ♕b2 (2. ♕xd4? ♙b3) (2. ♕c4? ♕a4) (vrijpion)
- 8) 1. ♖c5+ ♖c6 2. ♖f8 (dubbele aanval: dame)
- 9) 1. ... a4 2. ♖c1 ♖h6 (dubbele aanval met twee stukken)
- 10) 1. ♙c1 g5 2. ♖a2 (penning)
- 11) 1. ... ♖e5 2. ♖f6+ ♕g8 (schaak opheffen: mat voorkomen)
- 12) 1. ♖xd7+ ♖xd7 2. ♗xd7 ♗g2 3. ♗h7 (verdedig tegen mat)

37: Tussenzet A

- 1) 1. ♕f2 d5 2. ♙b5+ (tegenaanval met schaak)
- 2) 1. ♖xf3+ ♕g4 2. ♖h2+ (2. ♖e5+ ♕f5) (tegenaanval met schaak)
- 3) 1. ♙d3 ♙a3 2. ♖c7 (tegenaanval op een ongedekt stuk)
- 4) 1. e5 ♙xa4 2. ♗a1 ♖e4 3. ♗xa4 ♖xd2 4. ♖xd2 ♗c1+ 5. ♖f1
- 5) 1. ♙c3 ♙e5 2. d4 (tegenaanval op een ongedekt stuk)
- 6) 1. ♗c1 ♖d5 2. ♖a3 (tegenaanval op een ongedekt stuk)
- 7) 1. ♗ab1 ♗c8 2. ♖h5+ (tegenaanval met schaak)
- 8) 1. ... d4 2. g6? ♙d5 (tegenaanval met matdreiging)
- 9) 1. ♗ab1 ♙e3 2. ♖c2 (tegenaanval op een ongedekt stuk)

Val alle velden aan	Veld ? staat 3x aangevallen
(4-2)	(4-3)
♖d2	g5
♖h2	c4
♖e8	h5
♖g6	e5
♖d1	b7

38: Tussenzet B

- 1) 1. a5 ♕e5 2. ♖g6+ (2. ♖d3+ ♕d4)
- 2) 1. ♖b6 ♙b4 2. ♗f2+ (2. ♗d7+ ♕e6) (tegenaanval op een ongedekt stuk)
- 3) 1. fxe5 ♖c5 2. ♖g4 (tegenaanval op een ongedekt stuk)
- 4) 1. ♖e6 ♗xa2 2. ♗f7 (tegenaanval op materiaal)
- 5) 1. ... ♗xc1 2. ♗xb7 ♖c6 (tegenaanval met matdreiging)
- 6) 1. ♖c4 exd3 2. ♖xe7+ ♕xe7 3. ♖xa5
- 7) 1. ♖c5 ♗d8 2. g3 (tegenaanval met dreiging pareren)
- 8) 1. ♖e2 ♖xf2 2. ♖d4 (tegenaanval op materiaal)

- 9) 1. ... d4 2. ♖e4 ♗d5 (tegenaanval op een ongedekt stuk)
- 10) 1. ♗c3 ♖c8 2. ♗b3+ ♖h8 3. bxa6 (♗c3 met tempo dekken)
- 11) 1. ♗e4 ♗c6 2. ♗g4 (de aanvaller pennen)
- 12) 1. c4 ♗xd4? (1. ... ♗xd4! 2. cxb5) 2. ♗e8+ (2. cxd5? ♗xe2+) 2. ... ♖xe8 3. ♖xe8+ ♖g7 4. cxd5 (aangevallen stuk door offer ruilen - desperado)

39: Pat vermijden A

- 1) 1. ♖e6 a2 2. ♗a1
- 2) 1. h6 ♖xh6 2. g8 ♖
- 3) 1. ... ♖xf1 2. ♖xf1 ♖g3
- 4) 1. ♖xb8 b1 ♗ 2. ♖a7+ ♖xa7 3. ♖xb1
- 5) 1. ♖g6 ♖xb6 2. ♖f6 ♖a6 3. h6
- 6) 1. ♗c2 d5 2. cxd6 ♗xc2
- 7) 1. e7 ♗g6 (1. ... g6+ 2. ♖e4) 2. e8 ♖
- 8) 1. ♖g1 (1. ♖f1? ♖e1+ 2. ♖f2 ♖f1+) 1. ... ♖e1+ 2. ♗f1 (2. ♖f2? ♖f1+)
- 9) 1. ... ♗xc8 2. c4+ ♗xc4 (2. ... ♖xc4 3. ♗xc8+) 3. ♗d6#
- 10) 1. ... ♗c6 2. ♗c5+ ♖b5 3. ♗e4
- 11) 1. ... ♖xe1 2. ♖xf3 ♖h1+ 3. ♖xh1 gxf3
- 12) 1. ... ♖e8 2. ♗d8+ (2. ♗c6+ ♗d7) 2. ... ♖f7 3. ♗g5+

40: Slaan: ja of nee (♖ of ♗) A

- 1) 1. ♗c4 ♗xe3 2. ♗xe3 ♖c1+ 3. ♖d1 (♖) (Het is geen mat op de onderste rij.)
- 2) 1. ♖ac1 ♗e2+ 2. ♗xe2 ♗f4# (♗)
- 3) 1. ♗e4 d5 2. ♖xd5 ♗xd1+ 3. ♖xd1 ♖xd1# (♗)
- 4) 1. cxd5 ♗xd5 2. ♖xd5 (2. ♖xf6 ♗xf6+ 3. ♖f5 ♖c7) 2. ... ♖xf4 3. ♗xd6+ (♖) (Wit wint de toren met een dubbele aanval terug.)
- 5) 1. f4 ♗xe4 2. ♗xe4 (2. ♗f3!) 2. ... ♗b7 (♗) (Wit kan het paard op e4 vanwege een penning niet slaan.)
- 6) 1. ♗d2 ♗xf4 2. ♗xf4 ♗g5 3. ♖xg5 (♖) (De materiaalverhouding blijft gelijk.)
- 7) 1. ... ♗xe5 2. ♖xe5 ♖d1+ 3. ♗xd1 ♖xd1+ 4. ♖e1 (♖) (Het is geen mat op de onderste rij.)
- 8) 1. cxd5 exd5 2. ♗xd5 cxd5 3. ♖b5# (♗)
- 9) Tekening

41: Slaan: ja of nee (♖ of ♗) B

- 1) 1. ... ♗xc2 2. ♗xc2! ♗e3+ (2. ... ♗xf4+ 3. ♗e4) 3. ♗e4 (♖) (Wit redt de dame door weggaan en tussenplaatsen.)
- 2) 1. ♗xd6 ♖xd6? (1. ... ♗f6!) 2. ♗h6+ ♖xh6 3. ♖xh6# (♗)
- 3) 1. ♗xh4 ♖xh4! 2. f4+ gxf3+ (♖) (Het aftrekschaak redt; wit heeft geen tijd om ♖xh4 te spelen.)
- 4) 1. ♖b8 ♗xa4? (1. ... ♗c4!) 2. ♖b3 (♗) (Het paard staat ingesloten.)
- 5) 1. ♖xc5 ♗xc5 2. ♗xc5! (2. ♖xa6 ♗xd2 3. ♖xb7 ♗xf2+) 2. ... ♗xd2 3. ♖c8+ (♖) (Wit wint de toren met een dubbele aanval terug.)
- 6) 1. bxa5 ♗xa5 2. ♗xf6+! (2. ♗xb7? ♗a1+; (2. ♗xe5? ♗xe5) 2. ... ♗xf6 3. ♗xf6# (♖))
- 7) 1. ... ♗xc5 2. ♖xc5! ♗xa3 3. ♖dc8 (♖) (Wit verdedigt zich tegen de dubbele aanval en het mat op de onderste rij.)
- 8) 1. ... ♗xc5 2. ♖xc5? ♗e3 (♗) (Het slaan is vanwege een dubbele aanval fout.)
- 9) 1. ... ♗xc5 2. ♖xc5! ♗e3 3. ♖c8+ (♖) (Een tussenschaak voorkomt materiaalverlies.)

42: Dreig mat A

- 1) 1. ♗e5+ ♗e6 2. ♗d6 (2. ♗c7? ♗d7) → 3. ♗e7#
- 2) 1. ♖f1+ ♖e5 2. ♖hf6 → 3. ♖1f5#
- 3) 1. c6 a2 2. b7 → 3. b8♗#
- 4) 1. ♗d3 b3 2. ♗h7 → 3. ♖f5#
- 5) 1. ♗f7+ ♖h6 2. ♗f2 → 3. ♗xg4#
- 6) 1. ♗b6+ axb6 (1. ... ♖b8 2. ♗xe6#) 2. ♗a8 → 3. ♗xb6#

- 7) 1. ♖xf3+ ♘xh6 2. ♖g4 (2. ... ♖xc4 3. ♘f5#) → 3. ♘xf7# → 3. ♘f5#
 8) 1. ♖xh6+ ♘g8 2. ♘d7 (2. ♘xe4? ♙b7) → 3. ♘xf6#
 9) 1. ♚xg7 g1♖ 2. ♚b7 → 3. ♚b8#

Mat visualiseren

(4-2)

♘c2 ♖b7 ♘a3 ♙a5

1. b8♖ ♘a2 2. ♖b2#; 1. ... ♘a4 2. ♖b3#; 1. ... a4 2. ♖b2#

♘g6 ♖b2 ♘h8 ♙h6

1. ♖b7 ♘f8 2. ♖f7#; 1. ... ♘h8 2. ♖h7#; 1. ... ♙g2 2. ♖g7#

♘c6 ♖h6 ♘a6 ♙b2

1. ♖e3 ♘a5 2. ♖a3#; 1. ... b1♙ 2. ♖b6#; 1. ... b1♖ 2. ♖a3s#

43: Dreig mat B

- 1) 1. ♚xg6+ ♘h3 2. ♘g1 → 3. ♙f1#
 2) 1. ♙xc4 a2 2. ♘g2 → 3. ♙e2# / 3. ♚xg6# (2. ... f4 3. ♙e6#)
 3) 1. f4+ ♘h5 2. c3 → 3. ♙d1#
 4) 1. ♘xd7 a2 2. ♘f8 → 3. ♚h7#
 5) 1. ♘xd8 f2 2. ♚e8 → 3. ♘e6#
 6) 1. d6 c2 2. ♙e8 → 3. ♚g6#
 7) 1. ♚h4+ ♖h7 2. ♘f6 → 3. ♚g8#
 8) 1. ♚xh7 e2 2. ♘b7 → 3. ♚d7#
 9) 1. ♚xc7 h2 2. ♚g7 → 3. ♙d7#

Mat visualiseren

(4-2)

♘a5 ♖e5 ♙g1 ♘b7

1. ♙h2 ♘a8 2. ♖b8#; 1. ... ♘c8 2. ♖c7#; 1. ... ♘c6 2. ♖b5#

♘d1 ♖h1 ♙g8 ♘b2

1. ♖d5 ♘b1 2. ♖a2#; 1. ... ♘a3 2. ♖b3#; 1. ... ♘c3 2. ♖d2#

♘f6 ♖f7 ♖g2 ♘g4

1. ♖b3 ♘h5 2. ♖h3#; 1. ... ♘f4 2. ♖f3#; 1. ... ♘h4 2. ♖h3#

44: Vrijpion A

- 1) 1. c6 ♘e4 2. c5
 2) 1. b8♖+ ♙xb8+ 2. ♘b7
 3) 1. ... d2 2. ♖xd6 ♚e1+ (2. ... ♚d7 3. ♖b8+)
 4) Tekening
 5) 1. ... c2 2. ♖a3 (2. ♘d2 ♘b3+) 2. ... ♘b3
 6) 1. c7 ♙e5 2. ♘e7+ (2. ♘d6 ♙xd6+ 3. ♘a4 ♙xc7)
 7) 1. ♙c5 ♚e1 2. ♙e3
 8) 1. c7 ♖c2 2. ♚a8 ♖xc7 3. ♚h8#
 9) 1. ... ♚g1 2. ♚ac5 ♚e1
 10) 1. ... b3 2. ♘c3 ♙b4+
 11) 1. ... ♘g6 2. ♘xd6 e4
 12) 1. ♘h4 (1. ♘h6? ♚g6+) 1. ... ♚g1 2. ♘h5

45: Vrijpion B

- 1) 1. h6+ ♘g6 2. h7 (2. ♘f3? ♘g5) 2. ... ♘xh7 3. ♚xf6

- 2) 1. d7+ ♖e7 2. ♛c7 ♛d2 3. d8♛+
- 3) 1. h7 a2 2. h8♛ (2. hxg8♛ a1♛) 2. ... a1♛ 3. ♛d4#
- 4) 1. c7 ♛c1 2. ♛f5+ (2. c8♛? ♛h1#) 2. ... ♖h8 (2. ... g6 3. ♛d7+) 3. c8♛+
- 5) 1. g7 ♜xa7 2. ♖e8 ♜a8+ 3. ♙d8
- 6) 1. ♜f8+ ♖h7 2. ♜f7 ♖g8 3. ♜xg7+ ♖xg7 4. e8♛
- 7) 1. ♙c6 ♜e4 2. ♙d5+ (2. ♙xe4? ♖f7) 2. ... ♖h8 3. ♙xe4
- 8) 1. e7 ♙f3 2. e4 ♙xe4 3. e8♛
- 9) 1. ... ♙xc7 2. ♖c3 ♙f4 3. ♜g4 e2
- 10) 1. ♙c4 ♜e1 2. c7 ♜e8 3. ♙a6
- 11) 1. f7 ♙g8 2. f8♙ ♙e6 3. ♜e7 ♙b3 4. ♙g7#
- 12) 1. c6 ♙b7 (1. ... e1♛ 2. c7#; 1. ... ♙a6 2. c7+ ♖c8 3. ♙e6+ ♖b7 4. c8♛+) 2. c7+ ♖a8 3. c8♛#

46: Verdedig tegen een vrijpion A

- 1) 1. ♖d7 a2 2. ♖e7 ♖f5 (2. ... a1♛ 3. ♙f6+ ♖f5 4. ♙xa1 ♖g4) 3. ♙f6
- 2) 1. ♖e3 b2 2. ♜e6+ (2. ♜b4 axb4 3. ♙e4 bxa3 4. ♙b1 ♖e5) 2. ... ♖xe6 3. ♙e4
- 3) 1. ♖xd5 b2 2. g3+ ♖xg3 3. ♙f5 ♖xh4
- 4) 1. ♜xg4 f2 2. ♜g5 f1♛ 3. ♜f5+ ♛xf5+ 4. ♖xf5
- 5) 1. ♙c6 e5 2. ♙h1 (2. ♙g2 ♖f2 3. ♙h1 g2 4. ♙xg2 ♖xg2 5. ♖d3 ♖f3)
- 6) 1. ♜xf3 e2 2. ♜e3 ♜xe3+ 3. ♖d2
- 7) 1. ♙b3 a2 2. ♙g5 met mat of anders 3. ♙xe5 (2. ♙g7+ heft het pat op, maar na 2. ... ♖xg7 3. ♙xa2 ♖g6 4. ♖xe5 ♖g5 verdwijnt met h7-h5-h4 de laatste witte pion)
- 8) 1. ♜xb5 a2 2. ♜b1 (2. ♜a5 ♙b4+ 3. ♖c2 ♙xa5 4. ♖b2 ♙b6 5. ♖xa2 ♙xf2) 2. ... axb1♛ 3. ♙xb1
- 9) 1. ♜e1 ♜d1 2. ♖h2 ♜xe1 (2. ... ♜d2 3. ♖g1)
- 10) 1. ♙b1 h2 2. ♜f2 (2. ♜g3 ♙xg3+ 3. ♖d7 h1♛) 2. ... ♙xf2 3. ♙e4
- 11) 1. g5 a3 2. ♙h8 a2 3. g6+ ♖xg6 (3. ... ♖g8 4. f7+) 4. f7 ♖xf7
- 12) 1. c4+ ♖a5 2. ♙f6 e1♛ 3. ♙c3+ ♛xc3+ 4. ♖xc3

47: Verdedig tegen een vrijpion B

- 1) 1. ♜d5 ♖d3 2. ♜e3 ♖xe3 3. ♙h6+
- 2) 1. ♜xa3 b2 2. ♜d1 b1♛ (2. ... b1♜ 3. ♜a2+) 3. ♜c3#
- 3) 1. ♜d3 ♙b4 2. ♜d4 (2. ♜d1? ♙a3)
- 4) 1. ♜c6 e2 2. ♜d4 e1♛ (2. ... e1♜ 3. b6) 3. ♜f3+
- 5) 1. ♜d4 g2 2. ♜e2 (2. ♜f3 ♜e5+ 3. ♜xe5 g1♛)
- 6) 1. ♙xd7 d2 2. b4+ ♖b6 3. ♙a4
- 7) 1. ♜xc5 ♛d1 2. ♛g1 (2. ♖g1 ♛d4+ 3. ♛f2 ♛d1+)
- 8) 1. ♜g4 ♜f3 2. ♜g5
- 9) 1. ♜xb7 ♙xb7 2. c6 ♙a8 (2. ... ♙a6 3. d6 ♙b5 4. d7)
- 10) 1. ♜xe5+ ♖f2 2. ♜e1
- 11) 1. ♜b8+ ♖a7 2. ♜e8
- 12) 1. g7+ ♖f7 2. ♜e7+ (gedwongen, d1♛+ is met schaak) 2. ... ♖xf6 3. g8♜#

48: Mat in drie A

- 1) 1. ... ♛g3+ 2. ♙xg3 ♜g1+ 3. ♖h2 hxg3
- 2) 1. ♜e7+ ♖h7 2. ♛g6+ fxg6 3. hxg6#
- 3) 1. ♜g8+ ♖f7 2. ♛e7+ ♖xg8 3. ♛f8#
- 4) 1. b8♛+ ♙xb8 2. ♜b7+ ♖c8 3. ♜e7#
- 5) 1. ... ♛d2+ 2. ♙e3 ♛d6+ 3. ♖g5 ♛xg3#
- 6) 1. ... ♛c5+ 2. b4 ♛a7+ 3. ♖b3 ♛a4#
- 7) 1. ♜xf8+ (1. ♜h8+ ♖xh8 2. ♛xf7 ♙e4+ 3. ♖a1 ♜g1+) 1. ... ♖xf8 2. ♜h8+ ♖g7 3. ♛h6#
- 8) Tekening GM Jan Smeets
- 9) Tekening GM Jan Smeets

Insluiten

(4-2)	(4-3)
♖e4	♗e6
♙a4	♗a7
♙d2	♗b7
♖d5	♗a2
♗c6	♖e4
♖b4	♗g5

49: Mat in drie B

1. ♗h6+ ♕e5 2. f4+ ♕d4 3. ♖f6#
1. ♗h7+ ♕f6 2. ♙b2+ ♕g5 3. h4#
1. ... ♖f1+ 2. ♕h2 ♖xh3+ 3. ♕g1 ♗d1#
1. ♗g1+ ♕f8 2. ♗h6+ (2. ♗h8+ ♙g8+ 3. ♕b1 ♙d6 of 3. ... ♗c1+) 2. ... ♕f7 3. ♖g7#
1. ♖g6+ ♕h4 2. ♗h6+ ♕g4 3. h3#
1. ♗h4+ ♕f3 2. ♗h5+ g4 3. ♖xg4#
1. ... ♗h6+ 2. ♕f6 ♖g7+ 3. ♕g5 ♖e7#
1. ♗g3+ ♕f5 2. ♖g5+ ♕e4 3. ♗g4#
1. ♖f6+ ♙xf6 2. ♗g7+ ♕f8 3. h8♖#

Waar staat de koning mat?

(4-2)	(4-3)
♕d8	♕c8
♕a4	♕f8
♕d1	♕h8
♕e1	♕e8
♕e8	♕a5
♕h5	♕f6

50: Routeplanner: Mat A

1. ♖a8 ♕b5 2. ♗xb3#
1. ♖e7 ♕xg3 2. ♗h4#
1. ♗a3 ♕b1 2. ♕d2#
1. ♗h3 ♕e4 2. ♗c4#
1. ♖g3 ♕e7 2. ♖d6#
1. ♙b1 ♕xb1 2. ♖h1#
1. f8♖ ♕h5 2. ♗xh3#
1. ♗h8 ♕c3 2. ♗e2#
1. ♖b4 ♕a5 2. ♖c5#
1. f3 ♕e6 2. ♖f4#
1. ♗b1+ ♕c2 2. ♙e4#
1. ♙a2 ♕b4 2. ♗c4#

51: Routeplanner: Mat B

1. ♕c2 ♕c4 2. ♗b6#
1. ♗d4 ♕g5 2. ♖g6#
1. c8♖ ♕a8 2. ♙c6#
1. ♖f5 d5 2. ♖e2#
1. ♕b2 ♕a4 2. ♖a3#
1. ♗g7 ♕h2 2. ♗h7#
1. ♙c5 ♕d5 2. ♖f5#
1. f4 ♕d4 2. ♖b6#
1. ♕g2 ♕e1 2. ♖f1#

- 10) 1. ♖e2 ♘h3 2. ♖f3#
- 11) 1. ♘f4 ♘e1 2. ♖e2#
- 12) 1. c8♟ ♘xd8 2. ♖f8#

52: Voorkom materiaalverlies A

- 1) 1. ... ♖xf5 2. f3 ♟g3 (2. ... ♖c5+? 3. ♙e3) (verdedigen door dekken)
- 2) 1. ... ♟xh6 2. ♖g6 ♙e3 (2. ... ♟f5? 3. ♖e6#) (verdedigen door dekken)
- 3) 1. ... ♟e6 2. ♙h3 (droht ♙xe6) 2. ... ♙g1 (verdedigen door weggaan)
- 4) 1. ... ♟xb3 2. ♙c4 ♟c5 (verdedigen door weggaan en dekken)
- 5) 1. f3 f5 2. ♙d6+ (2. ♟d6 f4+) (verdedigen door veldruiming en tussenzet)
- 6) 1. f3 f5 2. ♟g5 (2. ♟d6 f4+ 3. ♘c1 fxg3) (verdedigen door tegenaanval)
- 7) 1. ♖hd1 b6 2. ♙e7 (verdedigen door weggaan; 2. ... ♖xe7 3. ♖xd8+)
- 8) 1. ♖c5 ♙f8 2. ♙xc6 bxc6 3. ♖xe5+ (uitschakelen van de verdediging)
- 9) 1. ♖xd5 ♖h4 (veld h4 is een veilig veld vanwege 2. gxh4 ♟xh4+)
- 10) Tekening
- 11) 1. ♟a3 c4 2. bxc4 (verdedigen door dekken; baanruiming)
- 12) 1. ♟hg3 f5 2. ♘f2 (verdedigen door dekken; er dreigde 2. ... f4)

53: Voorkom materiaalverlies B

- 1) 1. ♖d5 ♖e6 2. ♖d3 (verdedigen door weggaan naar een veilig veld want de e-pion staat gepend)
- 2) 1. ♖d1 b5 2. ♙d7 ♖c7 2. ♟b6 (uitschakelen van de verdediging en weggaan)
- 3) 1. ♟e5 ♙d6 (1. ... ♙d8 2. ♟xd3 ♙xc7+ 3. e5) (aanvaller pennen en ruilen)
- 4) 1. ... ♖b3 2. Th8+ (2. ♖xf6 ♖b1#) 2. ... ♖xh8 (2. ... ♘xh8 3. ♖xf6+) 3. ♖xh8+ ♘xh8 4. cxb3 (verdedigen door tegenaanval)
- 5) 1. ... ♖a8 2. ♙a6 ♙b7 3. ♖xa8 (3. ♙xb7 ♖xe8) 3. ... ♙xa8 (verdedigen door weggaan en dekken)
- 6) 1. ... ♙a5 2. ♟b3 d5 (uitschakelen van de verdediging verhinderen; er dreigt 3. ♙xc6)
- 7) 1. ♘g5 ♖f1 2. ♖dd1 (verdedigen door dekken)
- 8) 1. ♙xb2 ♙xa4 2. ♟d4 (indirecte dekking, want) 1. ... ♘xa5 (2. ... ♙d1 3. ♘b6) 3. ♙c3#
- 9) 1. ♟h3 (1. g4? ♟h4) 1. ... ♟h4 2. ♘d2 ♟xg2 (2. ... ♟f5 3. g4) 3. ♙e2#
- 10) 1. fxg4 ♖f7 (verdedigen door dekken, anders komt de aftrekaanval 2. ♟f6+)
- 11) 1. ... ♖xc2 2. ♟e2 (2. ♖xc2? ♖xc2+ 3. ♘a1 ♖xd1+) (verdedigen door dekken dankzij de penning op de c-lijn)
- 12) 1. ... ♟xh3 2. ♖d5 (2. ♘h3? ♖h5+ 3. ♘g2 ♖xd1) 2. ... ♖c4 3. ♘h3 (verdedigen door eerst de dubbele aanval op h5 uit te schakelen)

54: Toets: Mix C

- 1) 1. ♘b6 ♙xa2 2. ♙d2+ ♘c4 3. g8♖+ (vrijpion verzilveren)
- 2) 1. ♘a4 ♙xa3 2. ♟b4 (afwikkelen naar een gewonnen pionneneindspel)
- 3) 1. b7 ♖xb7 2. ♘xb7 (pat vermijden)
- 4) 1. ♟f6 ♖d8 2. ♖xh6+ ♖xh6 3. ♙xh6# (mat in twee)
- 5) 1. ... ♙b4 2. ♘c2 d4 (2. ... ♙xc3? 3. bxc3) 3. ♟e4 ♟xb5 (uitschakelen verdediging wegjagen+hout)
- 6) 1. ♖d7+ ♖5f7 2. ♙h5 ♖xd7 3. ♖xd7+(dubbele aanval)
- 7) 1. ... ♟xf6 2. ♙xc4 ♟d5+ (2. ... ♟e4+ 3. dxe4) (aftrekaanval)
- 8) 1. ♖xe4 ♖e6 2. ♖d8+ ♖xd8 3. ♖xe6 (sla een ongedekt stuk is goed dankzij tegenaanval)
- 9) 1. ♟xd6 ♖xd5 2. ♟e8+ (uitschakelen verdediging: weglokken+hout)
- 10) 1. ♖xc5 ♖c4 2. ♖c7 (vrijpion maken)
- 11) 1. ♟e5 ♟xd4 2. ♖d1 (2. cxd4 ♖xc1) (penning)
- 12) 1. ♖xg5 h6 2. ♖h4 (2. ♖g6 ♟f4+) (2. ♖g4 ♟e3+) (2. ♖h5 ♟f4+) (verdedig tegen een dreiging)

55: Toets: Mix D

- 1) 1. ♖e2 b5 2. ♖f3
- 2) 1. f7+ ♘h8 2. ♖c8 ♖b8 (2. ... ♖xc8 3. f8♖+) 3. ♖xb8 ♖xb8 (verdedig tegen materiaalverlies)
- 3) 1. ... ♖ee8 2. ♙d6+ ♘g8 (2. ... ♟e7 3. ♖h8#) 3. ♙h7+ ♘h8 (schaak opheffen)

- 4) 1. ♖b3 ♗d1 2. ♗f5 (2. ♗e4 ♗h5) (penning)
- 5) 1. ♖c8+ ♗f8 2. ♖f1 (2. b8♗? ♗xb8)1. ... ♖xc8 (2... ♗xb7 3. ♖xf8#) 3. bxc8♗# (mat in twee)
- 6) 1. ♗a4+ ♖c6 2. 0-0-0) (2. ♖d1 ♖xc3+ (penning)
- 7) 1. ♖g1 ♗b2 2. ♗c6 ♖xe7 3. ♗a8+ (vrijpion)
- 8) 1. ♖h5 ♗xg4 2. ♖g5 (dubbele aanval met twee stukken)
- 9) 1. ♖c5 ♗b5 2. ♖a6+ (2. ♖e6 ♖c2 of 2. ... ♖e7) (dubbele aanval: paard)

Routeplanner

(4-2) (4-3)

♖a7-b6-a5-c3	♖b5-d4-c2-e1
♖a7-e3-d2-c3	♖f6-h7-g5-f3
♖a7-b8-d6-b4	♖c3-d5-f6-g8
♖d7-e8-g6-b1	♖g1-e2-f4-h5
♖d7-e6-a2-b1	♖e4-g5-f7-d8
♖f3-e2-c4-f7	♖b4-d3-f2-h3

56: Toets: Mix E

- 1) 1. ♖h4 ♖xf5 2. ♗f3 (2. ♗f2? ♖xc2+ 3. ♖xc2 ♗xf2) (2. ♗f1 ♖xc2+ 3. ♖xc2 ♗xf1) (penning)
- 2) 1. ♗xg7+ ♖h4 2. ♗c7 (vrijpion maken)
- 3) 1. b8♗ ♖c3+ 2. ♖a1 (2. ♖a3 ♖e7+) (schaak opheffen: mat voorkomen)
- 4) 1. ♖b3 ♗xh1 2. ♗h4 (2. ♗c4 ♗a8; 2. ♗a7 ♗c6) (dubbele aanval: dame)
- 5) 1. ♗xb5 ♖xa2 2. ♗d5 (2. ♗c4? ♖c2) (dubbele aanval: dame)
- 6) 1. ♗xh7 ♖h8 2. f4 (verdedig tegen penning)
- 7) 1. ♖h6+ ♖g8 2. ♖g6+ (of 2. ♖e7+ ♖xe7 3. ♖xf7#) 2. ... fxg6 (2. ... hxg6 3. ♖f6#) 3. ♖f6# of 3. ♖e7#(mat door toegang en veldruiming)
- 8) 1. ... ♖fe8 2. ♗c3 ♖f8 (2. ... e5 3. ♖xe5 ♖xe5 4. ♗xe5) (verdedig tegen mat door weggaan)
- 9) 1. ♗xh6+ ♖g8 2. f4 ♖xg4 3. fxe5 (uitschakelen verdediging: wegjagen+mat)
- 10) 1. cxd4 ♖xd4+ 2. ♖e3 (schaak opheffen: materiaalverlies voorkomen)
- 11) 1. ♖xd7+ ♖c6 2. ♖d5 (2. ♖xe7? ♖c5+) 2. ... ♖xd5; 2. ... a5+ 3. ♖c4; 2. ... ♖c5+ 3. ♖c4) 3. ♖g2# (verdedig tegen materiaalverlies)
- 12) 1. ♖g6 ♖d8 2. ♗xc8+ (2. ♗f4+ ♖a8 3. ♖xe7 ♖xd1+ 4. ♗c1 ♖xc1+ 5. ♖xc1 ♖b8) 2. ... ♖xc8 (2. ... ♖xc8 3. ♖xe7) 3. ♖xe7+ (tussenzet)